

MINISTRIA E ARSIMIT DHE E SHKENCËS

BYROJA E ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

Programi mësimor

Gjeografia

për klasën VII

Shkup, 2024

TË DHËNA THEMELORE PËR PROGRAMIN MËSIMOR

Lënda mësimore	<i>Gjeografia</i>
Lloji/kategoria e lëndës mësimore	E detyrueshme
Klasa	VII (e shtatë)
Temat/fushat në programin mësimor	<ul style="list-style-type: none"> Gjeografia e Evropës Gjeografia e Azisë
Numri i orëve	2 orë në javë/72 orë në vit
Pajisjet dhe mjetet	<ul style="list-style-type: none"> Pajisje digjitale inteligjente; Hamer, flipçart, markera, letër vizatimi, ngjyra, vizore, kompas, gërshtë, ngjitës, shirit ngjitës, kompjuter, projektor LCD Material i ilustruar për: Evropën dhe Azinë; Globi, harta fiziko-gjeografike e botës, harta fiziko-gjeografike e Evropës dhe harta fiziko-gjeografike e Azisë, harta ekonomike-gjeografike e Evropës dhe harta ekonomike-gjeografike e Azisë; Libri, atlasi gjeografik, fletë pune (sipas librit/manualit), hartat memece; Enciklopedi, fjalorë, revista, gazeta.
Normativi i kuadrit mësimor	<p>Mësimin nga lënda e Gjeografisë në klasën e shtatë mund ta realizojë personi që ka të kryer:</p> <ul style="list-style-type: none"> studime në gjeografi, drejtimi mësimor VII/1 ose VI A (sipas KMK) dhe 240 SETK.

LIDHSHMËRIA ME STANDARDET KOMBËTARE

Rezultatet e mësimin të theksuara në programin mësimor shpijnë drejt përvetësimit të kompetencave në vijim të përfshira me fushën **Matematika dhe Shkencat natyrore** nga Standardet kombëtare:

<i>Nxënësi/nxënësja di dhe/ose është i aftë:</i>	
III-A.25	të vendosë se si të kontrollojë rezultatet dhe të mendojë nëse përgjigja është e arsyeshme në kontekstin e problemit,

III-A.29	të shqyrtojë dhe të zgjedhë idetë, të vëzhgojë, të parashikojë dhe të vendosë supozime (hipoteza), të mbledhë dhe vlerësojë provat, të kontrollojë parashikimet, të planifikojë, organizojë dhe të kryejë hulumtime, të regjistrojë, përpunojë, analizojë dhe paraqesë rezultatet, të evaluojë dhe diskutojë konkluzionet,
III-A.30	të organizojë dhe paraqesë të dhëna kuantitative tabelore, grafike, me diagram dhe skica dhe të shpjegojë të dhëna nga fusha të ndryshme, të paraqitura në mënyra të ndryshme,
III-A.63	t'i identifikojë dhe krahasojë karakteristikat gjeografike të kontinenteve, rajoneve dhe shteteve të botës,
III-A.66	të gjejë informata për karakteristikat e rajoneve gjeografike të paraqitura në hartë dhe të përgatisë skica për shfaqjen në fushat gjeografike me karakteristikat e tyre,
III-A.67	të orientohet në hapësirë me ndihmën e skicave, hartave, regjistrimeve dhe paraqitjeve digjitale në zonat e dhëna gjeografike.
	Nxënësi/nxënësja kupton dhe pranon se:
III-B.5	Kurioziteti dhe inovacioni janë çelësi për zhvillimin e të menduarit kërkimor- shkencor;
III-B.9	duhet të kuptojë avantazhet, kufizimet dhe rreziqet e teorive shkencore dhe zbatimin e tyre dhe të demonstrojë një qëndrim të zhvilluar ndaj marrjes së vendimeve të duhura dhe ndërtimit të vlerave, duke përfshirë aspektin moral në zgjidhjen e problemeve.

Programi mësimor përfshin edhe kompetencat relevante përkatëse nga fushat e mëposhtme transversale të Standardeve Kombëtare:

Shkrim-leximi gjuhësor, Shkrim-leximi digjital, Zhvillimi personal dhe social, Shoqëria dhe kultura demokratike, Teknika, teknologjia dhe sipërmarrësia dhe Shprehja artistike dhe kultura

<i>Nxënësi/nxënësja di dhe është i/e aftë:</i>	
I-A.3	të zhvillojë dialog kritik dhe konstruktiv, duke shprehur pikëpamjet e veta në mënyrë të argumentuar;
I-A.10	të kuptojë përmbajtjen e shfaqur vizualisht (diagrame, tabela dhe grafikë, ilustrime, animacione, etj.), të jetë në gjendje të izolojë, analizojë, vlerësojë/notim dhe përmbledhë përmbajtjen e shfaqur vizualisht dhe ta shpjegojë atë (me shkrim dhe me gojë);
I-A.12	të përdor informacione nga burime dhe media të ndryshme dhe t'i qaset në mënyrë kritike, duke marrë parasysh burimin, kontekstin, qëllimin dhe besueshmërinë e informacionit të paraqitur.
IV-A.2	të vlerësojë se kur dhe si të përdorë në mënyrë efektive TIK-un për të zgjidhur një detyrë/problem, për të zgjedhur dhe instaluar programet që i nevojitet, për të përdorur programe mbrojtëse dhe për të zgjidhur problemet rutinë në funksionimin e pajisjeve dhe rrjeteve digjitale,
IV-A.5	të përcaktojë se çfarë informacioni i nevojitet, për të gjetur, përzgjedhur dhe shkarkuar të dhëna, informacione dhe përmbajtje digjitale dhe për të vlerësuar rëndësinë e tyre në lidhje me nevojën specifike dhe besueshmërinë e burimit,
IV-A.8	për të përdorur përmbajtjen digjitale, rrjetet edukative dhe sociale dhe retë digjitale në mënyrë të sigurt dhe të përgjegjshme,

V-A.4	të vlerësojë aftësitë dhe arritjet e veta (duke përfshirë pikat e forta dhe të dobëta) dhe, në bazë të tyre, të përcaktojë përparësitë që do të mundësojnë zhvillimin dhe avancimin e tij/saj;
V-A.6	të vendosë synime për mësimin dhe zhvillimin personal dhe të punojë në tejkalimin e sfidave që dalin në rrugën drejt arritjes së tyre;
V-A.7	të përdorë përvojat e veta për të lehtësuar mësimin dhe për të rregulluar sjelljen e vet në të ardhmen;
V-A.8	të organizojë kohën e vet në atë mënyrë që t'i mundësojë atij/asaj të arrijë në mënyrë efikase dhe efektive qëllimet e përcaktuara dhe të kënaqë nevojat e veta;
V-A.10	të zbatojë parimet etike kur vlerëson të drejtën dhe të gabuarën në veprimet e veta dhe të tjerëve dhe të shfaqë tipare të virtytshme të karakterit (siç janë: ndershmëria, drejtësia, respekti, durimi, kujdesi, mirësjellja, mirënjohja, vendosmëria, guximi dhe vetëdisiplina);
V-A.13	të komunikojë me të tjerët dhe të paraqitet në mënyrë të përshtatshme për situatën;
V-A.14	të dëgjojë në mënyrë aktive dhe të përgjigjet siç duhet, duke treguar ndjeshmëri dhe mirëkuptim për të tjerët dhe duke shprehur shqetësimet dhe nevojat e veta në mënyrë konstruktive;
V-A.15	të bashkëpunojë me të tjerët në arritjen e qëllimeve të përbashkëta, duke ndarë pikëpamjet dhe nevojat e veta me të tjerët dhe duke marrë parasysh pikëpamjet dhe nevojat e të tjerëve;
V-A.17	për të kërkuar reagime dhe mbështetje për veten, por edhe për të ofruar reagime dhe mbështetje konstruktive në dobi të të tjerëve;
V-A.18	të hulumtojë, të bëjë pyetje përkatëse, në mënyrë që të zbulojë problemet, të analizojë dhe vlerësojë informacionin dhe propozimet, dhe të testojë supozimet;
V-A.19	të bëjë sugjerime, të shqyrtojë mundësi të ndryshme dhe të parashikojë pasoja për të nxjerrë përfundime dhe për të marrë vendime racionale;
V-A.21	për të analizuar, vlerësuar dhe përmirësuar të nxëniet e vet;
VI-A.2	të formulojë dhe argumentojë pikëpamjet e veta, të dëgjojë dhe analizojë pikëpamjet e të tjerëve dhe t'i trajtojë ato me respekt, edhe kur nuk është dakord;
VI-A.3	të formulojë dhe argumentojë pikëpamjet e veta, të dëgjojë dhe analizojë pikëpamjet e të tjerëve dhe t'i trajtojë ato me respekt, edhe kur nuk është dakord;
VI-A.5	të kuptojë dallimet ndërmjet njerëzve mbi çdo bazë (gjinia dhe përkatësia etnike, mosha, aftësitë, statusi social, etj.);
VI-A.6	të njohë praninë e stereotipeve dhe paragjyqimeve tek vetja dhe të tjerët dhe të kundërshtojë diskriminimin;
VI-A.23	të identifikojë veçoritë gjeografike të kontinenteve, rajoneve dhe vendeve të botës dhe t'i ndërlidh ato me zhvillimin e tyre shoqëror;
VII-A.1	për të lidhur njohuritë nga shkencat me zbatimin e tyre në teknikë dhe teknologji dhe me jetën e përditshme.
VII-A.9	marrin pjesë aktive në punën ekipore sipas rregullave të miratuara më parë dhe me respekt të vazhdueshëm për rolin dhe kontributin e të gjithë anëtarëve të ekipit;
VIII-A.10	të identifikojë dhe të vërë në dyshim stereotipet dhe paragjykimet ndaj anëtarëve të grupeve të tjera kulturore që manifestohen në mjedisin e tij/saj;
VIII-A.12	për të interpretuar botën jo vetëm nga këndvështrimi i pjesëtarëve të kulturës së vet, por edhe nga këndvështrimi i kulturave të tjera.
	<i>Nxënësi/nxënësja kupton dhe pranon se:</i>

IV-B.1	shkrim-leximi digjital është thelbësor për jetën e përditshme - lehtëson mësimin, jetën dhe punën, kontribuon në zgjerimin e komunikimit, kreativitetit dhe inovacionit, ofron mundësi të ndryshme për argëtim,
IV-B.3	potenciali i TIK-ut do të rritet dhe duhet të monitorohet dhe përdoret, por gjithashtu duhet mbajtur një qëndrim kritik ndaj besueshmërisë, konfidencialitetit dhe ndikimit të të dhënave dhe informacionit të disponueshëm përmes pajisjeve digjitale;
V-B.3	arritjet dhe mirëqenia e dikujt varen kryesisht nga përpjekja që bën dhe rezultatet që ai arrin;
V-B.4	çdo veprim që ndërmerret ka pasoja për të dhe/ose mjedisin e tij/saj;
V-B.7	iniciativa, këmbëngulja, qendrueshmëria dhe përgjegjësia janë të rëndësishme për kryerjen e detyrave, arritjen e qëllimeve dhe tejkalimin e sfidave në situatat e përditshme;
V-B.8	ndërveprimi me të tjerët është i dyanshëm – ashtu si dikush ka të drejtë të kërkojë nga të tjerët që t'i mundësohet të kënaqë interesat dhe nevojat e veta, ai gjithashtu ka përgjegjësinë t'u japë hapësirë të tjerëve për të kënaqur interesat dhe nevojat e veta;
V-B.9	kërkimi i komenteve dhe pranimi i kritikave konstruktive çon në përparimin personal në nivel individual dhe shoqëror;
V-B.10	mësimi është një proces i vazhdueshëm që nuk përfundon në shkollë dhe nuk kufizohet vetëm në arsimin formal.
VI-B.1	nuk duhet të diskriminojë në bazë të dallimeve ndërmjet njerëzve (gjinia dhe përkatësia etnike, mosha, aftësitë, statusi social, etj.);
VI-B.11	secili ka të drejtë të zgjedhë se cilën fe e konsideron të tijën, ose të zgjedhë të mos i përkasë asnjë feje/besimi, pa asnjë pasojë nga zgjedhja e bërë;
VII-B.4	etika e punës, ndjeshmëria kulturore dhe qëndrimi ndaj të tjerëve janë të rëndësishme për krijimin dhe ruajtjen e një klime pozitive pune;
VII-B.5	burimet nuk janë të pakufizuara dhe se ato duhet të përdoren me përgjegjësi;
VIII-B.5	dallimet ndërmjet kulturave duhet të shihen si një mundësi për të mësuar dhe si një sfidë për mirëkuptim dhe përparim të ndërsjellë;

REZULTATET E MËSIMIT

GJEOGRAFIA

Tema: Gjeografia e Evropës

Numri i orëve: 46

Rezultatet nga të mësuarit

Nxënësi/nxënësjë do të jetë i/e aftë të:

1. të përshkruajë pozicionin gjeografik dhe të tregojë në hartë se ku shtrihen kufijtë e Evropës;
2. përshkruan me ndihmën e një harte karakteristikat natyrore-gjeografike të Evropës: degëzimet bregdetare, relievi, klima dhe hidrografia;
3. përshkruan karakteristikat socio-gjeografike të Evropës: numri i popullsisë, dendësia e popullsisë, shtimin natyror, fetë, popujt dhe karakteristikat e tjera kulturore që përfaqësohen në Evropë;
4. përshkruan me ndihmën e një harte karakteristikat themelore gjeografike të rajoneve në të cilat është ndarë Evropa (pozicioni gjeografik, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia);
5. emërton qendrat turistike dhe pikat historike kulturore më të njohura në Evropë dhe identifikon në një hartë gjeografike vendet në të cilat ndodhen;
6. përshkruan me ndihmën e një harte karakteristikat bazë gjeografike të secilit prej vendeve që shtrihen në Gadishullin Ballkanik (pozicioni gjeografik, kufijtë, madhësia, degëzimet bregdetare, relievi, klima, hidrografia, popullsia, qytetet kryesore, pikat më të rëndësishme turistike. , rregullore shtetërore etj.);
7. përshkruan me ndihmën e një harte veçoritë themelore gjeografike të Britanisë së Madhe, Francës, Suedisë, Gjermanisë dhe Rusisë (pozicionin gjeografik, kufijtë, madhësinë, shtrirjen bregdetare, relievin, klimën, hidrografinë, popullsinë, qytetet kryesore, vendet më të rëndësishme turistike., rendi/sistemi shtetëror etj.).

Përmbajtje (dhe nocionet)

- **Karakteristikat natyrore-gjeografike të Evropës** (pozicioni gjeografik, vija bregdetare, ishujt, Toka e Re, Toka e Franz Josef, Ishujt Svalbard, Islanda, Britania e Madhe, Irlanda, gadishujt, Gadishulli Skandinav, Gadishulli Iberik, Gadishulli Apenin, Gadishulli Ballkanik, gjiret, Gjiri i Finlandës, Gjiri i Bijordeve, ngushticat, Skagerrak, Kattegat, Kanali anglez, ngushtica e Gjibraltarit, Dardanelet, Bosfori,

Standardet e vlerësimit

- Përshkruan pozicionin gjeografik të Evropës, tregon në hartë se ku shtrihen kufijtë e saj dhe tregon se sa hapsirë mbulon.
- Përshkruan me ndihmën e një harte gjeografike vijën bregdetare për çdo rajon të Evropës, duke identifikuar ishujt, gadishujt dhe gjiret më të mëdhenj dhe të cilave shtete i përkasin.
- Përshkruan me ndihmën e një harte gjeografike përrenjtë më të rëndësishëm në Evropë dhe identifikon se cilët dete i lidhin ato.

<p>ultësira, Rrafshnalta e Evropës Perëndimore, Rrafshnalta e Evropës Qendrore, Fusha e Evropës Lindore, Rrafshina Panoniane, Rrafshina Vllahiane, malet, Alpet, Pirenejtë, Apeninet, Dinaridet, Karpatet, Malet skandinave, malësitë, rrafshnalta zvicerane, Meseta, klima, llojet klimatike, mesdhetare/mesdhetare, oqeanike, kontinentale e butë, kontinentale, malore, nënpolare, polare, dete, Deti Barenc, Deti Norvegjez, Deti i Veriut, Deti Baltik, Deti Mesdhe, pellgu ujëmbledhës , lumenj, pellgu i Oqeanit Atlantik, Guadiana, Garonne, Loire, Seine, Rhine, Elba/Elba, pellgu i Oqeanit Arktik, Dvina Veriore, Pechora, pellgu i Detit Mesdhe, Rhone, Danub, Dniester, Dnieper, Don, Pellgu i Liqenit Kaspik, Volga, Ural, liqene, liqene natyrore, Ladoga, Onega)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan se çfarë lloj relievi mbizotëron në territorin e Evropës dhe identifikon në një hartë gjeografike njësitë më karakteristike të relievit (ultësira, vargmalet më të mëdha malore me majat dhe pikat e tyre më të larta) dhe nëpër cilat vende shtrihen ato. • Shpjegon ndikimin e disa faktorëve klimatikë në karakteristikat klimatike të Evropës (afërsia me detet dhe oqeanet, Rryma e Gjirit, relievi etj.). • Ai thekson se nëpër cilat breza termikë shtrihet Evropa dhe cilat lloje klimatike përfaqësohen në mënyrë dominuese dhe përshkruan shtrirjen dhe karakteristikat e tyre. • Identifikon në një hartë detet në të cilat del Evropa. • Emërton lumenjtë më të mëdhenj në Evropë me ndihmën e një harte gjeografike, përshkruan zonën ujëmbledhëse të cilës i përkasin dhe në cilat vende kalojnë. • Emërton me ndihmën e një harte gjeografike liqenet më të mëdhenj dhe më të rëndësishëm në Evropë dhe tregon se në cilat vende ndodhen..
<ul style="list-style-type: none"> • Karakteristikat socio-gjeografike të Evropës (popullsia, dendësia e popullsisë, shtimi natyror, fetë, feja e krishterë, ortodoksë, katolikë, protestantë, feja islame, judaizmi, budizmi, ateizmi, grupet etnike, vendbanimet, qytetet më të mëdha, Moskë, Londër, Shën Petersburg, Berlin, Madrid, Athinë, Kiev, Roma, Paris, rajone, Evropa Jugore, Evropa Veriore, Evropa Perëndimore, Evropa Qendrore, Evropa Lindore, rajone turistike, rajoni i Mesdheut, rajoni alpin, qendrat turistike, Roma, Barcelona, Parisi, Londra, Monte Carlo, historike kulturore monumentet, Koloseu në Romë, Akropoli në Athinë, Stonehenge, Pallati Buckingham, Kulla Eifel, Pallati i Versajës, Muzeu i Luvrit, Harku i Triumfit, Atomium) 	<ul style="list-style-type: none"> • Përmend popullsinë e përgjithshme të kontinentit evropian dhe identifikon se në cilat rajone është e përqendruar pjesa më e madhe e popullsisë (Evropa Qendrore dhe Perëndimore)). • Emërton tre shtetet më të mëdha nga secili rajon sipas popullsisë dhe zonës. • Identifikon dendësinë e ndryshme të popullsisë në rajone të ndryshme të Evropës dhe emërton disa nga vendet me dendësinë më të madhe të popullsisë (Monako, Vatikani, Malta, Holanda, Belgjika, Britania e Madhe, Gjermania). • Shpjegon shkallën e rritjes natyrore, shkaqet dhe pasojat e një lëvizjeje të tillë demografike të popullsisë në kontinentin evropian. • Përmend fetë kryesore që përfaqësohen në Evropë dhe cila prej tyre është më e përfaqësuar në cilin rajon. • Emërton grupet kryesore të popujve (sllavët, gjermanët, rumunët, grekët, shqiptarët, baskët, finlandezët, hungarezët, turqit, tatarët). • Emërton disa nga shpikjet më të mëdha (makinë me avull, automobil, televizion, teleskop), shkencëtarë (Tesla, Njutoni, Ajnshtajni, Mendelejevi, Galileo etj.), kompozitorë (Mozart, Bach,

	<p>Beethoven etj.), artistë (Da Vinci. , Mikelanxhelo, Pikaso etj.), filozofë (Aristoteli, Sokrati, Platoni etj.) dhe shkrimtarë (Shekspiri, Dostojevski, Tolstoi etj.) me origjinë nga Evropa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emërton disa nga festivalet më të njohura në Evropë dhe në cilat qytete dhe shtete mbahen (festival i filmit në Kanë, Venecia dhe Berlin, Karnaval në Venecia, San Remo, Oktoberfest, Running of the Bulls, etj.). • Emërton qytetet më të mëdha në Evropë, identifikon vendet në të cilat ndodhen dhe i tregon në një hartë. • Emërton rajonet në të cilat ndahet Evropa dhe përshkruan shtrirjen e tyre me ndihmën e një harte gjeografike.
<ul style="list-style-type: none"> • Pasqyra gjeografike e rajonit të Evropës Jugore (pozicioni gjeografik, vija bregdetare, ishujt, Ishujt Balearik, Sardenja, Korsika, Siçilia, Kreta, gadishujt, Peloponezi, Halkidiki, Istria, Pelesac, Kalabria, gjiret, Gjiri i Lionit, Gjiri i Xhenovas, Gjiri i Boca Kotorrit, Gjiri i Selanikut, reliev, ultësira, Lombardia, Aragoni, Andaluzia, malet, Dolomit, Rodopi, klima, hidrografia, detet, Deti Adriatik, Deti Jon, Deti Egje, Deti i Marmarasë, Deti i Zi, lumenjtë, Tahoe, Douro, Minho, Ebro, Po, liqenet, Liqeni i Shkodrës, Liqeni i Ohrit, Komo, Garda, Maggiore, Gadishulli Ballkanik, Sllovenia, Kroacia, Bosnja dhe Hercegovina, Mali i Zi, Serbia, Kosova, Maqedonia e Veriut, Shqipëria, Bullgaria, Greqia, qendrat turistike, Roma, Venecia, Barcelona, Madridi) 	<ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan me ndihmën e një harte veçoritë themelore gjeografike të rajonit të Evropës Jugore (pozicioni gjeografik, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia). • Identifikon me ndihmën e një harte gjeografike vendet që i përkasin rajonit të Evropës Jugore dhe kryeqytetet e tyre. • Emërton vendet që shtrihen në Gadishullin Ballkanik dhe kryeqytetet e tyre dhe i tregon në një hartë. • Përshkruan me ndihmën e një harte karakteristikat bazë gjeografike të secilit prej vendeve që shtrihen në Gadishullin Ballkanik (pozicioni gjeografik, kufijtë, madhësia, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia, popullsia, qytetet kryesore, vendet më të rëndësishme turistike, etj. organizimi shtetëror dhe fig.). • Emërton qendrat turistike më të famshme dhe monumentet historike kulturore në rajonin e Evropës Jugore, i identifikon ato në cilin vend ndodhen dhe i tregon në një hartë.
<ul style="list-style-type: none"> • Vështrim gjeografik i rajonit të Evropës Perëndimore (pozicioni gjeografik, vija bregdetare, ishujt, Shetland, gadishujt, Normandia, Bretanja, gjiret, relievi, ultësira, malet, Masivi Qendror, Ardeni, Vogezi, klima, hidrografia, detet, lumenjtë, Temza, Shelda, liqenet, Lo Nes, qendrat turistike, Londër, Liverpool, Edinburg, Paris, Nice, Kanë, Saint Tropez, 	<ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan me ndihmën e një harte veçoritë themelore gjeografike të rajonit të Evropës Perëndimore (pozicioni gjeografik, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia). • Identifikon me ndihmën e një harte gjeografike vendet që i përkasin rajonit të Evropës Perëndimore dhe kryeqytetet e tyre. • Përshkruan veçoritë themelore gjeografike të Britanisë së Madhe (pozicioni gjeografik, kufijtë, madhësia, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia, popullsia, qytetet kryesore, pikat më të rëndësishme turistike, planifikimi shtetëror etj.).

<p>Monte Carlo, Shemoni, Grenobl, Alvervil, Valdizer, Amsterdam)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan me ndihmën e një harte veçoritë themelore gjeografike të Francës (pozicioni gjeografik, kufijtë, madhësia, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia, popullsia, qytetet kryesore, pikat më të rëndësishme turistike, administrata shtetërore etj.). • Emërton qendrat më të njohura turistike dhe pamjet kulturore historike në rajonin e Evropës Perëndimore, i identifikon në cilin vend ndodhen dhe i tregon në hartë.
<ul style="list-style-type: none"> • Pasqyra gjeografike e rajonit të Evropës Veriore (pozicioni gjeografik, vija bregdetare, ishujt, Gotland, Eland, Sheland, gadishujt, Kola, Kanin, Jiland, gjiret, Gjiri i Bothnias, Gjiri i Rigës, relievi, ultësira, Fusha Suedeze, malet, klima, hidrografia, detet, lumenjtë, liqenet, Venern, Wettern, Malarn, Saima, qendrat turistike, Stokholm, Oslo, Kopenhagen) 	<ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan veçoritë themelore gjeografike të rajonit të Evropës Veriore me ndihmën e një harte gjeografike (pozicioni gjeografik, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia). • Identifikon me ndihmën e një harte gjeografike vendet që i përkasin rajonit të Evropës Veriore dhe kryeqytetet e tyre. • Përshkruan me ndihmën e një harte veçoritë themelore gjeografike të Suedisë (pozicioni gjeografik, kufijtë, madhësia, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia, popullsia, qytetet kryesore, pikat më të rëndësishme turistike, administrata shtetërore etj.). • Emërton qendrat turistike më të famshme dhe monumentet historike kulturore në rajonin e Evropës Veriore, i identifikon ato në cilin vend ndodhen dhe i tregon në një hartë.
<ul style="list-style-type: none"> • Vështrim gjeografik i rajonit të Evropës Qendrore (pozicioni gjeografik, vija bregdetare, ishujt, ishujt frizian, gadishujt, gjiret, relievi, ultësira, Rrafshi i Moldavisë, malet, Jura, Pylli i Zi, Sudetenland, Tatra, klima, hidrografia, detet, lumenjtë, Odra, Vistula, Morava, Drava, Prut, liqene, Liqeni i Gjenevës, Liqeni i Konstancës, Liqeni i Cyrihut, Liqeni Balaton/Blatno, qendrat turistike, Berlin, Garmisch-Partenkirchen, Karlovy Vary, Davos, St. Moritz, Wengen, Vjenë, Salzburg, Kitzbil, Insbruk, Budapest) 	<ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan karakteristikat themelore gjeografike të rajonit të Evropës Qendrore me ndihmën e një harte gjeografike (pozicioni gjeografik, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia). • Identifikon me ndihmën e një harte gjeografike vendet që i përkasin rajonit të Evropës Qendrore dhe kryeqytetet e tyre. • Përshkruan me ndihmën e një harte veçoritë themelore gjeografike të Gjermanisë (pozicionin gjeografik, kufijtë, madhësia, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia, popullsia, qytetet kryesore, pikat më të rëndësishme turistike, planifikimi shtetëror etj.). • Emërton qendrat turistike më të famshme dhe monumentet kulturore dhe historike në rajonin e Evropës Qendrore, i identifikon ato në cilin vend ndodhen dhe i tregon në një hartë.
<ul style="list-style-type: none"> • Vështrim gjeografik i rajonit të Evropës Lindore (pozicioni gjeografik, vija bregdetare, ishujt, gadishujt, Krimea, gjiret, relievi, ultësira, malet, Uralet, klima, hidrografia, detet, lumenjtë, Njemen, Dvina perëndimore, liqenet, Çudsko, qendrat turistike, Moska, Soçi, Shën Petersburg) 	<ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan veçoritë themelore gjeografike të rajonit të Evropës Lindore me ndihmën e një harte (pozicioni gjeografik, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia). • Identifikon me ndihmën e një harte gjeografike vendet që i përkasin rajonit të Evropës Lindore dhe kryeqytetet e tyre. • Përshkruan me ndihmën e një harte veçoritë themelore gjeografike të Rusisë (pozicioni gjeografik, kufijtë, madhësia, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia, popullsia, qytetet kryesore, pikat më të rëndësishme turistike, organizimi shtetëror, burimet natyrore, etj.) .

- Emërton qendrat turistike më të famshme dhe monumentet historike kulturore në rajonin e Evropës Lindore, i identifikon ato në cilin vend ndodhen dhe i tregon në një hartë.

Shembuj të aktiviteteve

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla /dyshe, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë kufijtë e Evropës dhe sa është sipërfaqja e saj. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër, ua prezanton grupeve të tjera dhe tregon një hartë. Në fund, të gjithë bëjnë një diskutim së bashku dhe arrijnë në një përfundim për pozicionin e favorshëm gjeografik të Evropës.
- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë vijën bregdetare të Evropës. Secili grup hulumton një rajon të ndryshëm: ishuj më të mëdhenj (cilat vendeve u përkasin), gadishuj (cilat vende ndodhen në to) dhe gjire. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër, ua paraqet atë grupeve të tjera dhe tregon një hartë gjeografike, ndërsa grupet e tjera duhet të bëjnë një pyetje për rajonin e grupit prezantues. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe arrijnë në një përfundim se cilat rajone të Evropës karakterizohen nga degëzimi më i madh bregdetar.
- Nxënësit të ndarë në grupe të vogla zhvillojnë aktivitetin “Udhëtim nëpër përrenjtë në Evropë”. Secili grup tërheq një copë letër që ka emrin e rrymës që duhet të hulumtojë, pra të "udhëtojë" nëpër të, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër për “udhëtimin” e tij nëpër përrua (cilat dete lidh, ku ndodhet, madhësia, rëndësia etj.) dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë së bashku drejtojnë një diskutim për rëndësinë e flukseve dhe se cila prej tyre ka rëndësinë më të madhe strategjike për kontinentin e Evropës.
- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, zhvillojnë aktivitetin “Eksplorimi i maleve të Evropës”. Secilit grup i jepet detyra të hulumtojë, duke përdorur internetin dhe materialin e ilustruar, një varg malor specifik (maja më e lartë, gjatësia e shtrirjes, vendndodhja gjeografike, vendi/ vendet ku shtrihet etj.), ultësirën dhe rrafshnaltën. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër, ua prezanton grupeve të tjera dhe tregon një hartë. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe vijnë në një përfundim se cili është masivi malor më i madh dhe më domethënës në Evropë dhe cili është ndikimi i tij në zhvillimin e rajonit në të cilin ndodhet.
- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë klimën në Evropë. Secilit grup i jepet detyra të hulumtojë një faktor të caktuar klimatik (afërsia me detet dhe oqeanet, Rryma e Golfit, relievi, etj.) dhe karakteristikat e një lloji të caktuar klimatik (ku është e përhapur, temperatura e ajrit, sasia e reshjeve, etj. jeta bimore dhe shtazore) karakteristike për të, etj.). Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku për mënyrën se si klima ndikon në mënyrën se si njerëzit jetojnë në pjesë të ndryshme të Evropës.
- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë rreth deteve, lumenjve dhe liqeneve të Evropës. Secilit grup i jepet detyra të hulumtojë detet në të cilat del Evropa, karakteristikat e lumenjve më të mëdhenj që rrjedhin nëpër Evropë (gjatësia, nëpër cilat vende kalojnë, ku rrjedhin, cilës zonë ujëmbledhëse i përkasin, etj.) dhe karakteristikat e liqeneve më të mëdhenj (madhësia, gjendja ku ndodhen, lumenj më të mëdhenj që derdhen në to ose burojnë prej tyre, etj.). Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër, ua prezanton grupeve të tjera dhe

tregon një hartë. Në fund, të gjithë zgjidhin një kuiz së bashku dhe drejtojnë një diskutim se cilët dete, lumenj dhe liqene kanë rëndësinë më të madhe për Evropën ose për rajonin në të cilin ndodhen.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë ndarjen e Evropës në rajone. Secili grup heton një rajon të ndryshëm në Evropë (vendet që i përkasin atij rajoni, zona, popullsia të përgjithshme, qyteti më i madh sipas popullsisë në atë vend, dendësia e popullsisë dhe shkalla e rritjes natyrore). Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër (në formën e tabelës dhe grafikut) dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe vijnë në një përfundim për numrin e përgjithshëm të popullsisë në Evropë, cilat vende kanë dendësinë më të madhe të popullsisë në Evropë (d.m.th., në cilin rajon është e përqendruar pjesa më e madhe e popullsisë). vendet janë më të mëdha për nga sipërfaqja dhe popullsia e çdo rajoni dhe cilat janë qytetet më të mëdha për nga popullsia në Evropë dhe i tregojnë ato në një hartë.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë fetë kryesore dhe grupet e popujve që përfaqësohen në Evropë. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe arrijnë në një përfundim rreth shpërndarjes rajonale të feve dhe grupeve të njerëzve në kontinentin evropian.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, marrin një listë në të cilën janë shkruar emrat e famshëm që do të duhet të hulumtojnë dhe cilës kategori i përkasin (shpikjet, shkencëtarët, kompozitorët, artistët, filozofët dhe shkrimtarët). Secili grup nxjerr një fletë nga secila kategori, e cila ka një foto dhe një përshkrim të shkurtër rreth figurës. Nxënësit duhet të identifikojnë se kush është dhe të hulumtojnë duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara rreth tij/saj. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe arrijnë në një përfundim për kontributin e tyre në zhvillimin e shkencës dhe kulturës.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë për festivalet më të njohura të kontinentit evropian (ku dhe kur mbahet, historia dhe tradita e festivalit etj.). Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe nxjerrin një përfundim për rëndësinë e festivaleve në zhvillimin e kulturës dhe turizmit në vendet ku mbahen.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë karakteristikat natyrore-gjeografike të çdo rajoni në Evropë (pozicioni gjeografik, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia). Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër multimedial (me fotografi, harta, material video/audio, tekst), ua prezanton grupeve të tjera dhe tregon një hartë gjeografike. Pas prezantimit, një anëtar i grupit prezantues merr rolin e mësuesit dhe u drejton pyetje grupeve të tjera. Kjo përsëritet nga të gjitha grupet. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe arrijnë në një përfundim për pozicionin gjeografik dhe karakteristikat gjeografike të rajonit përkatës.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë karakteristikat bazë gjeografike të secilit prej vendeve të vendosura në Gadishullin Ballkanik. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër multimedial (me fotografi, harta, material video/audio, tekst) dhe ua prezanton grupeve të tjera dhe tregon një hartë gjeografike. Në fund, përmes një diskutimi të përbashkët, krahasohen karakteristikat e të gjitha vendeve që ndodhen në Gadishullin Ballkanik (pozicioni gjeografik, degëzimi bregdetar, zona, numri i popullsisë etj.).

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë veçoritë gjeografike bazë të Britanisë së Madhe, Francës, Suedisë, Gjermanisë dhe Rusisë. Secili grup hulumton për të gjitha shtetet. Përgatit një prezantim të shkurtër multimedial (me fotografi, harta,

material video/audio, tekst), ua prezanton grupeve të tjera dhe tregon një hartë gjeografike. Në fund, përmes një diskutimi të përbashkët, krahasohen karakteristikat e të gjitha vendeve.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë qendrat turistike më të njohura në çdo rajon të Evropës. Secili grup hulumton një rajon të ndryshëm në Evropë (tërheqjet natyrore dhe kulturore, vendndodhjen gjeografike, pikat turistike, etj.). Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër multimedial (me fotografi, harta, material video/audio, tekst) për rajonin e tij dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë së bashku drejtojnë një diskutim për rëndësinë e turizmit dhe ndikimin e tij në zhvillimin e çdo rajoni.

- Nxënësit ndahen në grupe që do të veprojnë si agjenci udhëtimesh dhe duhet të përgatisin material reklamues (në formë broshure) për të vizituar vendet turistike nga çdo rajon i Evropës. Materiali reklamues duhet të rekomandojë një turne turistik për të vizituar të gjitha rajonet, duke treguar vendin, gjuhën e folur, monedhën e përdorur, kryeqytetin dhe monumentet kryesore kulturore, ushqimin tradicional dhe klimën. Secili grup punon për një rajon të ndryshëm. Broshurat përmbajnë tekst dhe ilustrime. Në fund ata ndajnë broshurat dhe zgjedhin atë që do të donin të vizitonin më shumë nëse do të ishin turistë.

- Çdo nxënës, individualisht, plotëson hartën e Evropës sipas drejtimit të mësuesit (vende, dete, lumenj, male etj.).

GJEOGRAFIA

Tema: **Gjeografia e Azisë**

Numri i orëve: **26**

Rezultatet nga të mësuarit

Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë të:

1. të përshkruajë pozicionin gjeografik dhe të tregojë në hartë se ku shtrihen kufijtë e Azisë;
2. përshkruan me ndihmën e hartës karakteristikat natyrore-gjeografike të Azisë: degëzimet bregdetare, relievi, klima, hidrografia dhe pasuritë natyrore;
3. përshkruan karakteristikat socio-gjeografike të Azisë: numri i popullsisë, dendësia e popullsisë, shtimi natyror, fetë, popujt dhe karakteristikat e tjera kulturore që përfaqësohen në Azi;
4. përshkruan me ndihmën e një harte gjeografike rajonet në të cilat ndahet Azia, të identifikojë vendet që i përkasin çdo rajoni dhe të emërojnë qendrat më të njohura turistike;
5. përshkruan me ndihmën e një harte veçoritë themelore gjeografike të Kinës, Indisë, Turqisë dhe Japonisë (pozicioni gjeografik, kufijtë, madhësia, degëzimi bregdetar, relievi, klima, hidrografia, popullsia, qytetet kryesore, pikat më të rëndësishme turistike, administrata shtetërore. , etj.).

Përmbajtje (dhe nocionet)

Standardet e vlerësimit

- **Veçoritë natyrore-gjeografike të Azisë** (pozita gjeografike, vargu bregdetar, ishujt, Ishujt Novosibirski (Siberisë së Re), Ishujt Japonez, Tajvani, Ishujt Filipine, Borneo/Kalimantan, Java, Sumatra, Sri

- Përshkruan pozicionin gjeografik të Azisë, tregon në një hartë se ku shtrihen kufijtë e saj dhe e identifikon atë si kontinentin më sipërfaqen më të madhe në botë.
- Përshkruan me ndihmën e një harte gjeografike vijën bregdetare të Azisë, duke identifikuar ishujt, gadishujt dhe gjiret më të mëdhenj dhe se cilit shtet i përkasin.

<p>Lanka/Cejlon, gadishujt, Taimir, Gadishulli Çukçi, Kamçatka, Korea, Azia e Vogël, Gadishulli Arabik, Gadishulli Indian, Gadishulli i Indokinës, detet, Deti Siberian Lindor, Deti i Beringut, Deti i Okhotsk, Deti i Kinës Jugore, Deti Arabik, Deti i Kuq, gjiret, Gjiri i Adenit, Gjiri Persik, Gjiri i Bengalit, Gjiri i Tajlandës, ngushticat, Beringu Përroi, Përroi Malajan, Bab el Mandeb, reliev, ultësira, Siberia Perëndimore, Mesopotamia, Rrafshina Hindustan, Rrafshi Kinez, malet, Kaukazi, Elburs, Pamir, Tianshan, Hindikush, Karakorum, Himalajet, Altai, malësitë, Anadolli, Dekani, Tibeti, Malësitë e Siberisë Qendrore, shkretëtira, Shkretëtira Arabe, Kizilkum, Karakum, Thar, Takla Makan, Gobi, klima, llojet e klimës, ekuatoriale, tropikale, shkretëtirë, musone, mesdhetare, oqeanike, kontinentale e butë, kontinentale, malore, nënpolare, polare, pellgu ujëmbledhës, lumenj, Oqeani i Pellgut Arktik, Obsoirtish, Jenisei, Lena, Kolyma, pellgu i Oqeanit Indian, Tigri, Euftrat, Indus, Ganges, Brahmaputra, Irvadi, pellgu i Oqeanit Paqësor, Amur, Hoanho, Jangce, Mekong, pellgu i Detit Aral Syr Darya, Amu Darja, liqene, Liqeni Kaspik, Deti Aral, Liqeni Balk, Liqeni Baikal, burime natyrore, qymyr, naftë, gaz natyror, hekur, kallaj, tungsten, uranium, torium)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Përshkruan me ndihmën e një harte gjeografike përrrenjtë më të rëndësishëm në Azi dhe identifikon se cilët dete i lidhin ato. • Përshkruan se çfarë lloj relievi mbizotëron në territorin e Azisë dhe identifikon në një hartë gjeografike njësitë më karakteristike të relievit (ultësira, rrafshnalta, vargmalet malore me majat e tyre më të larta, shkretëtira etj.) dhe nëpër cilat vende shtrihen ato. • Përshkruan shtrirjen e tyre dhe karakteristikat e tyre. • Shpjegon ndikimin e oqeanëve dhe deteve në karakteristikat klimatike të Azisë. <ul style="list-style-type: none"> • I emërton sipas hartës gjeografike oqeanet dhe detet në të cilat del Azia. • Me ndihmën e një harte gjeografike, emërton lumenjtë më të mëdhenj të Azisë, nëpër cilat vende kalojnë, identifikon se ku rrjedhin dhe cilës zonë ujëmbledhëse i përkasin. • Emërton me ndihmën e një harte gjeografike liqenet më të mëdhenj dhe më të rëndësishëm në Azi dhe në cilat shtete ndodhen. • Emërton burimet natyrore më të rëndësishme që ka Azia (naftë, qymyr, gaz natyror, mineral hekuri, pyje, hidrocentrale etj.), në cilat rajone dhe shtete ndodhen dhe i tregon në hartë. • Shpjegon rëndësinë e burimeve natyrore për zhvillimin e rajonit dhe shtetit ku ato janë më të përfaqësuar.
<ul style="list-style-type: none"> • Veçoritë socio-gjeografike të Azisë (madhësia e popullsisë, dendësia e popullsisë, shtimi natyror, fetë, feja e krishterë, feja islame, hinduizmi, konfucianizmi, budizmi, shintoizmi, grupet etnike, qytetet më të mëdha, Tokio, Shangai, Pekini, Tientsin, Mumbai, Nju Delhi, Kallkuta, Dhaka, Karaçi, Xhakarta, Seuli, Stambolli, Manila, Teherani, 	<ul style="list-style-type: none"> • Emërton popullsinë e përgjithshme të kontinentit aziatik dhe e identifikon atë si kontinentin më të populluar në Tokë, ku jeton më shumë se gjysma e popullsisë së botës. • Identifikon dendësinë e ndryshme të popullsisë në rajone të ndryshme të Azisë dhe emërton disa nga vendet me popullsinë më të dendur (Singapori, Bahreini, Bangladeshi, Tajvani, Libani, Koreja e Jugut, etj.) dhe disa nga vendet më pak të populluara (Mongoli, Kazakistan) , Turkmenistani, Omani, Butani, etj.) dhe i tregon ato në një hartë.

<p>Bangkok, rajoni, Azia Veriore, Azia Lindore, Azia Juglindore, Azia Jugore, Azia Qendrore, Azia Jugperëndimore, qendra turistike, Stamboll, Kusadasi, Antalia, Kapadokia, Jerusalemi, Meka, Medina, Varanasi , Petra, Dubai, Tajlanda, Nepali, Kamboxhia, Singapori, Bali, Hong Kong, Maldive, monumente kulturore dhe historike, Muri i Madh i Kinës, Mauzoleumi Taxh Mahal)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Shpjegon shkallën e shtimit natyror dhe emërton disa nga vendet që kanë shtimin më të lartë natyror (Katar, Irak, Emiratet e Bashkuara Arabe) dhe disa nga vendet me shtim natyror negativ (Japoni, Maldive). • Emërton fetë kryesore dhe grupet e popujve që përfaqësohen në Azi dhe cila prej tyre është më e përfaqësuar në cilin rajon. • Emërton disa nga zbulimet e qytetërimit që kanë origjinën në Azi (letër, teknikë printimi, barut, mëndafsh, porcelani etj.). • Emërton disa vlera karakteristike artistike dhe sportive në Azi (vallëzimi në Tajlandë, artet marciale, zakonet e samurait, sumo - luftimet, etj.). • Emërton disa nga ndërtesat e famshme kulturore-historike të botës në Azi (Muri i Madh në Kinë, mauzoleumi i Taxh Mahalit në Indi etj.) dhe identifikon se në cilat vende ndodhen. • Emërton qytetet më të mëdha në Azi, identifikon se në cilat shtete ndodhen dhe i tregon në një hartë. • Emërton rajonet në të cilat ndahet Azia dhe me ndihmën e një harte gjeografike përshkruan shtrirjen e tyre dhe identifikon vendet që i përkasin secilit rajon. • Emërton qendrat turistike më të njohura në Azi, i identifikon në cilin vend ndodhen dhe i tregon në hartë. • Përshkruan me ndihmën e një harte veçoritë themelore gjeografike të Kinës (pozicioni gjeografik, kufijtë, përmasat, degëzimet bregdetare, relievi, klima, hidrografia, popullsia, qytetet kryesore, pikat më të rëndësishme turistike, planifikimi shtetëror, burimet natyrore, etj.) . • Përshkruan me ndihmën e një harte veçoritë themelore gjeografike të Indisë (pozicioni gjeografik, kufijtë, madhësia, degëzimet bregdetare, relievi, klima, hidrografia, popullsia, qytetet kryesore, vendet më të rëndësishme turistike, planifikimi shtetëror, burimet natyrore, etj.) . • Përshkruan me ndihmën e një harte veçoritë themelore gjeografike të Turqisë (pozicionin gjeografik, kufijtë, madhësinë, degëzimet bregdetare, relievin, klimën, hidrografinë, popullsinë, qytetet kryesore, vendet më të rëndësishme turistike, planifikimin shtetëror, burimet natyrore etj.) .
---	---

- Përshkruan me ndihmën e një harte veçoritë themelore gjeografike të Japonisë (pozitën gjeografike, kufijtë, madhësinë, degëzimin bregdetar, relievin, klimën, hidrografinë, popullsinë, qytetet kryesore, pikat më të rëndësishme turistike, planifikimin shtetëror, burimet natyrore etj.)

Shembuj të aktiviteteve

- Nxënësit, të ndarë në grupe/dyshe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë kufijtë e Azisë dhe sa është sipërfaqja e saj. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër, ua prezanton grupeve të tjera dhe tregon një hartë. Në fund, të gjithë së bashku diskutojnë për madhësinë dhe pozicionin gjeografik të Azisë.
- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë për vijën bregdetare të Azisë. Secili grup hulumton një rajon të ndryshëm: ishuj më të mëdhenj (cilat vendeve u përkasin), gadishuj (cilat shtete ndodhen në to) dhe gjire. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër, ua paraqet atë grupeve të tjera dhe tregon një hartë gjeografike, ndërsa grupet e tjera duhet të bëjnë një pyetje për rajonin e grupit prezantues. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe arrijnë në një përfundim se cilat rajone të Azisë karakterizohen nga degëzimi më i madh bregdetar.
- Nxënësit të ndarë në grupe të vogla zhvillojnë veprimtarinë “Udhëtim nëpër përrenj në Azi”. Secili grup tërheq një copë letër që ka emrin e rrymës që duhet të hulumtojë, pra të "udhëtojë" nëpër të, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër për “udhëtimin” e tij nëpër përrua (cilat dete lidh, ku ndodhet, madhësia, rëndësia etj.) dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë së bashku drejtojnë një diskutim për rëndësinë e flukseve dhe se cila prej tyre ka rëndësinë më të madhe strategjike për kontinentin aziatik.
- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, zhvillojnë aktivitetin “Eksplorimi malor i Azisë”. Secilit grup i jepet detyra të hulumtojë, duke përdorur internetin dhe materialin e ilustruar, një varg malor specifik (maja më e lartë, gjatësia e shtrirjes, vendndodhja gjeografike, vendi/ vendet ku shtrihet etj.), ultësirën dhe rrafshnaltën. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër, ua prezanton grupeve të tjera dhe tregon një hartë. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe arrijnë në një përfundim se cili është masivi malor më i madh dhe më domethënës në Azi dhe cili është ndikimi i tij në zhvillimin e rajonit në të cilin ndodhet.
- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, zhvillojnë veprimtarinë “Udhëtim nëpër shkretëtirë”. Secili grup vizaton një copë letër me emrin e shkretëtirës që duhet të hulumtojë, pra të "udhëtojë" nëpër të, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër për "udhëtimin" e tij nëpër shkretëtirë (ku ndodhet, madhësia, temperatura, reshjet etj.) dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë së bashku bëjnë një krahasim të karakteristikave të shkretëtirave në Azi.
- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, hulumtojnë klimën në Azi duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara. Secilit grup i jepet detyra të hulumtojë një faktor të caktuar klimatik (afërsia me detet dhe oqeanet, relievi, etj.) dhe karakteristikat e një lloji të caktuar klimatik (ku është përhapur, temperatura e ajrit, sasia e reshjeve, karakteristikë e jetës bimore dhe shtazore. të saj) etj.). Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku rreth asaj se si klima ndikon në mënyrën se si njerëzit jetojnë në pjesë të ndryshme të Azisë.
- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë detet, lumenjtë dhe liqenet e Azisë. Secilit grup i jepet detyra të hulumtojë se nga cilat oqeanë dhe dete del Azia, karakteristikat e lumenjve më të mëdhenj që rrjedhin nëpër Azi (gjatësia, nëpër cilat

vende kalojnë, ku rrjedhin, cilës zonë ujëmbledhëse i përkasin, etj.) dhe karakteristikat e liqeneve më të mëdhenj (madhësia, gjendja ku ndodhen, lumenj më të mëdhenj që derdhen në to ose burojnë prej tyre, etj.). Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër, ua prezanton grupeve të tjera dhe tregon një hartë. Në fund, të gjithë zgjidhin një kuiz së bashku dhe drejtojnë një diskutim se cilët dete, lumenj dhe liqene kanë rëndësinë më të madhe për Azinë ose për rajonin në të cilin ndodhen.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materialin e ilustruar, hulumtojnë burimet natyrore më të rëndësishme që ka Azia (naftë, qymyr, gaz natyror, mineral hekuri, pyje, hidrocentrale). Secili grup heton një burim të ndryshëm natyror (në cilin rajon gjendet më së shumti). Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër, ua prezanton grupeve të tjera dhe tregon një hartë. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe arrijnë në një përfundim se cilat janë burimet natyrore më të rëndësishme për zhvillimin e një rajoni apo vendi të caktuar.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë ndarjen e Azisë në rajone. Secili grup hulumton një rajon të ndryshëm në Azi, (vendet që i përkasin atij rajoni, zona, popullsia totale, qyteti më i madh sipas popullsisë në atë vend, dendësia e popullsisë dhe shkalla e rritjes natyrore). Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër (në formën e tabelës dhe grafikut) dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe arrijnë në një përfundim për numrin e përgjithshëm të njerëzve në Azi, cilat vende kanë dendësinë më të madhe të popullsisë në Azi (d.m.th., në cilin rajon është përqendruar pjesa më e madhe e popullsisë), cilat vende janë më të mëdhenjtë për nga sipërfaqja dhe popullsia e çdo rajoni dhe cilat janë qytetet më të mëdha për nga popullsia në Azi dhe i tregojnë ato në një hartë.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë fetë kryesore dhe grupet e njerëzve që përfaqësohen në Azi. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe arrijnë në një përfundim se cilat janë fetë dhe grupet e popujve më të përfaqësuar në kontinentin aziatik.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë se cilat zbulime qytetërimi e kanë origjinën në Azi. Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe arrijnë në një përfundim se cilat janë zbulimet më të rëndësishme civilizuese që kanë origjinën në Azi.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë disa nga ndërtesat e famshme kulturore-historike të botës në Azi (Muri i Madh Kinez, mauzoleumi i Taj Mahalit në Indi, etj.). Secili grup hulumton një ndërtesë të ndryshme dhe përgatit një prezantim të shkurtër multimedial (me imazhe, material video/audio, tekst) dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund të gjithë drejtojnë një diskutim së bashku dhe dalin në një përfundim për ndikimin e këtyre ndërtesave në zhvillimin e turizmit në vendet ku ndodhen.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë për qendrat turistike më të njohura në Azi. Secili grup hulumton një rajon të ndryshëm në Azi (tërheqjet natyrore dhe kulturore, vendndodhjen gjeografike, pikat turistike, etj.). Secili grup përgatit një prezantim të shkurtër multimedial (me fotografi, harta, material video/audio, tekst) për rajonin e tij dhe ua prezanton grupeve të tjera. Në fund, të gjithë së bashku drejtojnë një diskutim për rëndësinë e turizmit dhe ndikimin e tij në zhvillimin e çdo rajoni dhe dalin në një përfundim se cilat janë qendrat turistike më të njohura në Azi.

- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, duke përdorur internetin dhe materiale të ilustruara, hulumtojnë veçoritë gjeografike bazë të disa prej vendeve më të mëdha në Azi (Kinë, Indi, Japoni dhe Turqi). Secili grup hulumton secilën nga këto gjendje. Përgatit një prezantim të shkurtër multimedial (me

fotografi, harta, material video/audio, tekst), ua prezanton grupeve të tjera dhe tregon një hartë gjeografike. Në fund, përmes një diskutimi të përbashkët, krahasohen karakteristikat e të gjitha vendeve.

- Nxënësit ndahen në grupe që do të veprojnë si agjenci udhëtimesh dhe duhet të përgatisin material reklamues (në formën e një broshure) për të vizituar vendet turistike në Azi. Materiali reklamues duhet të rekomandojë një turne turistik për t'u vizituar, duke treguar vendin, gjuhën e folur, monedhën e përdorur, kryeqytetin dhe monumentet kryesore kulturore, ushqimin tradicional dhe klimën. Broshurat përmbajnë tekst dhe ilustrime. Në fund ata ndajnë broshurat dhe zgjedhin atë që do të donin të vizitonin më shumë nëse do të ishin turistë.
- Çdo nxënës, individualisht, plotëson një hartë të Azisë sipas udhëzimeve të mësuesit (vende, dete, lumenj, male etj.).

GJITHËPËRFSHIRJA, BARAZIA GJINORE/SENZITIVITETI, INTERKULTURALITETI DHE INTEGRIMI MESLËNDOR

Mësimdhënësi siguron gjithëpërfshirje duke i përfshirë të gjithë nxënësit në të gjitha aktivitetet gjatë orës së mësimi. Në të njëjtën kohë, ai i mundëson secilit fëmijë të angazhohet në mënyrë njohëse dhe emocionale përmes përdorimit të qasjeve të përshtatshme metodike (individualizimi, diferencimi, puna në grup, mbështetja e shokëve të klasës). Kur punon me nxënës me aftësi të kufizuara, ai zbaton një plan edukativ individual (me rezultate të personalizuar të të nxënësit dhe standarde vlerësimi) dhe sa herë që është e mundur përdor mbështetje shtesë nga persona të tjerë (asistentë personalë dhe arsimorë, ndërmjetës edukativë, tutorë vullnetarë dhe profesionistë nga shkollat me qendër burimore.). Ai monitoron rregullisht të gjithë nxënësit, veçanërisht ata nga grupet vulnerabël, në mënyrë që të mund të identifikojë menjëherë vështirësitë e të nxënësit, t'i inkurajojë dhe mbështesë ata në arritjen e rezultateve të nxënësit.

Gjatë realizimit të aktiviteteve mësuesi/ja trajton njëlloj si djemtë ashtu edhe vajzat, duke u kujdesur që të mos u caktojë role të stereotipizuara gjinore. Gjatë formimit të grupeve të punës, ai përpiqet të sigurojë një ekuilibër në aspektin gjinor. Kur zgjedh materiale shtesë mësimore, ai përdor ilustrime dhe shembuj që janë të ndjeshëm gjinor dhe etnik/kulturor dhe inkurajojnë barazinë gjinore, domethënë promovojnë ndërkulturalizmin.

Kur është e mundur, mësimdhënësi përdor integrimin e temave/përmbajtjes/koncepteve në planifikimin dhe zbatimin e mësimdhënies. Integrimi i lejon nxënësit të përfshijnë këndvështrimet e lëndëve të tjera në atë që studiojnë në këtë lëndë dhe të lidhin njohuritë nga fusha të ndryshme në një tërësi.

VLERËSIMI I ARRITJEVE TË NXËNËSËVE

Për t'i mundësuar nxënësve arritjen e standardeve të pritura të vlerësimit, mësuesi monitoron vazhdimisht aktivitetet e nxënësve gjatë mësimdhënies dhe mësimnxënies dhe mbledh informacion për përparimin e secilit nxënës. Për pjesëmarrjen në aktivitete, nxënësit marrin komente kthyesë që tregojnë nivelin e suksesit në realizimin e aktivitetit/detyrës dhe japin drejtime për përmirësim (vlerësim formues). Për këtë qëllim mësuesi monitoron dhe vlerëson:

- përgjigje me gojë për pyetjet e bëra nga mësuesi ose shokët e klasës,
- aktivitete kërkimore për mbledhjen e të dhënave,
- prodhime (prezantime multimediale, postera, broshura dhe lloje të tjera prezantimesh),
- kontribut në punën në grupe të vogla
- detyrat e shtëpisë dhe
- përgjigjet e kuizeve dhe testeve.

Pas përfundimit të mësimit të çdo lënde të disiplinës, nxënësi merr notë numerike përmblendhëse për standardet e arritura të vlerësimit. Vlerësimi përmblendhës kryhet si një kombinim i rezultatit të arritur në një test njohurish në kombinim me vlerësimin e përparimit të konstatuar nëpërmjet teknikave të ndryshme të vlerësimit formativ. Gjatë dhe në fund të vitit shkollor nxënësi merr nota numerike.

Fillimi i zbatimit të programit mësimor	Viti shkollor 2025/2026
Institucioni/ bartësi i programit	Byroja e Zhvillimit të Arsimit
Në përputhje me nenin 30, paragrafi 3 të Ligjit për arsimin fillor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" Nr. 161/19 dhe 229/20), ministri i Arsimit dhe Shkencës miratoi programin mësimor në lëndën <i>Gjeografia</i> për klasën VII.	Ministrja e Arsimit dhe e Shkencës, Prof. Dr. Весна Јаневска, d.v. _____